

Taimset, mineraalset ja loomset päritolu söödamaterjali märgistamine EÜ nr 767/2009 alusel

Märgistusel peavad olema:

1. Sõna „söödamaterjal“

2. Söödamaterjali nimetus

Kui kasutatakse kataloogis toodud söödamaterjali nimetust, siis peab ka selle nimetuse taga toodud kirjeldus vastama kataloogi omale. Kui ei kasutata kataloogis toodud nimetust, siis ei tohi ka söödamaterjali kirjeldus vastata kataloogis toodud kirjeldusele.

3. Analüütilised koostisosad

Kui ei kasutata kataloogi, siis tuleb määruse V lisast vaadata söödamaterjali kategooriate järgi, milline on kohustuslikult avaldatav teave. Kui kasutatakse kataloogi, siis ei pea V lisa kasutama, siis võib märkida kataloogi veerus nr 4 toodud teabe.

Kui V lisa või söödamaterjalide kataloogis ei ole kehtestatud teisiti, tuleb söödamaterjali niiskusesisaldus märkida, kui see ületab 14%, so rohkem kui 14%.

4. Kui söödamaterjal sisaldab söödalisandit, siis märkida need pealkirja „Lisatud söödalisandid“ all järgmiselt:

a) VI lisa Toidu tootmiseks peetavate loomade puhul

- Kui

-söödalisandile on kehtestatud suurim lubatud sisaldus vähemalt ühe toidulooma jaoks;

-söödalisandid kuuluvad kategooriatesse „zootehnilised“ ja „koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid“;

-söödalisandi kasutamist lubava õigusaktiga kehtestatud soovitatav maksimumsisaldus on ületatud;

siis märgitakse:

+ söödalisandi nimetus

+ identifitseerimisnumber

+ lisatud kogus

+ funktsionaalrühma nimetus või kategooria

+ muu asjaomase söödalisandi kasutamist lubava õigusaktiga nõutud teave.

Lisaks

a) lisatud kogus väljendatakse söödalisandi lisatud kogusena, välja arvatud juhul, kui söödalisandi loas on aine esitatud veerus „miinimum-/maksimumsisaldus“. Siis peab lisatud kogus olema väljendatud kõnealuse aine kogusena.

b) tuleb märkida selliste söödalisandite nimetus ja lisatud kogus, mille sisaldus on märgistusel esile toodud (sõnades, pildina, graafiliselt).

c) tuleb ostja taotluse korral märgistamise eest vastutajal avaldada ka nimetamata söödalisandite nimetused, identifitseerimisnumbri ja funktsionaalrühma (va lõhna- ja maitseainete kohta).

d) selliste söödalisandite puhul, mis kuuluvad funktsionaalrühma „vitamiinid, provitamiinid ja samalaaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained“ ja on kohustuslikud märgistusele märkida, võib pealkirja „Lisatud söödalisandid“ all märgitud lisatud koguse asemel märkida „Analüütilised koostisosad“ all kogu säilivusaja jooksul tagatud üldkogusena.

e) nimetamata söödalisandid võib märkida vabatahtlikult kas nii nagu kohustuslikudki või ainult osaliselt nii nagu kohustuslikudki kuid vähemalt nende nimetusega (lõhna- või maitseainete ühendite puhul nende funktsionaalrühmaga). Kui vabatahtlikult märgitakse organoleptiline või toitaineline söödalisand, siis tuleb märkida ka vastavalt vajadusele kas selle lisatud kogus „söödalisandid“ all või üldkogus „analüütilised koostisosad“ all.

f) kui söödalisand kuulub rohkem kui ühte funktsionaalsesse rühma, märgitakse kõnealuse söödamaterjali põhifunktsioonile vastav funktsionaalrühm või kategooria.

g) järgmiste funktsionaalrühmade nimetused võib asendada vastavate lühenditega:

Funktsionaalrühm	Nimetus ja kirjeldus	Lühend
1h	Radionukliididega saastumist tõkestavad ained: ained, mis pärsivad radionukliidide imendumist või soodustavad nende eritumist	Radionukliide tõkestavad ained
1m	Sööda saastumist mükotoksiinidega vähendavad ained: ained, mis pärsivad või vähendavad mükotoksiinide imendumist, soodustavad nende eritumist või muudavad nende toimemehhanismi	Mükotoksiine vähendavad ained
1n	Hügieeni parandavad ained: ained või, kui see on asjakohane, mikroorganismid, mis parandavad sööda hügieeniomadusi, vähendades spetsiifilist mikrooloogilist saastumist	Hügieeni parandavad ained
2b	Lõhna- ja maitseainete ühendid: ained, mille lisamine söödale parandab sööda lõhna ja maitset	Lõhna- ja maitseained

3a	Vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained	Vitamiinid
3b	Mikroelementide ühendid	Mikroelemendid
3c	Aminohapped, nende soolad ja analoogid	Aminohapped
3d	Uurea ja selle derivaadid	Uurea
4c	Soodsa keskkonnamõjuga ained	Keskkonda parandavad ained

NB! Kuni 2018 aasta lõpuni kehtivad toiduloomade puhul ka vanad nõuded:

- Kui

- söödalisandile on kehtestatud suurim lubatud sisaldus mis tahes liikide jaoks;
- söödalisandid kuuluvad kategooriatesse „zootehnilised“ ja „koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid“;
- söödalisandid kuuluvad funktsionaalrühma „karbamiidid ja selle derivaadid“;

siis märgitakse:

- + söödalisandi nimetus
- + identifitseerimisnumber
- + lisatud kogus
- + funktsionaalrühma nimetus või kategooria

Lisaks

- i) tuleb märkida selliste söödalisandite nimetus ja lisatud kogus, mille sisaldus on märgistusel esile toodud (sõnades, pildina, graafiliselt).
- ii) tuleb ostja taotluse korral märgistamise eest vastutajal avaldada ka nimetamata söödalisandite nimetused, identifitseerimisnumbri ja funktsionaalrühma.
- iii) nimetamata söödalisandid võib märkida vabatahtlikult kas nii nagu kohustuslikudki või ainult osaliselt nii nagu kohustuslikudki. Kui vabatahtlikult märgitakse organoleptiline või toitaineline söödalisand, siis peab märkima ka selle lisatud koguse.
- iv) kui söödalisand kuulub rohkem kui ühte funktsionaalsesse rühma, märgitakse kõnealuse söödamaterjali põhifunktsioonile vastav funktsionaalrühm või kategooria.

b) VII lisa **Mitte toidu tootmiseks** peetavate loomade puhul

- Kui

- söödalisandile on kehtestatud suurim lubatud sisaldus vähemalt ühe toidulooma jaoks;
- söödalisandid kuuluvad kategooriatesse „zootehnilised“ ja „koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid“;
- söödalisandi kasutamist lubava õigusaktiga kehtestatud soovitatav maksimumsisaldus on ületatud;

siis märgitakse:

- + söödalisandi nimetus ja/või identifitseerimisnumber
- + lisatud kogus
- + funktsionaalrühma nimetus või kategooria
- + muu asjaomase söödalisandi kasutamist lubava õigusaktiga nõutud teave.

Lisaks

- a) lisatud kogus väljendatakse söödalisandi lisatud kogusena, välja arvatud juhul, kui söödalisandi loas on aine esitatud veerus „miinimum-/maksimumsisaldus“. Siis peab lisatud kogus olema väljendatud kõnealuse aine kogusena.
- b) võib märkida funktsionaalrühmadesse „säilitusained“, „antioksidandid“, „värvained“ ning „lõhna- ja maitseainete ühendid“ kuuluvate söödalisandite puhul ainult nende funktsionaalrühma, söödalisandi nimetust, id-numbrit ega kogust märkima ei pea. Küll aga peab märgistamise eest vastutav isik selle teabe avaldama ostjale tema taotluse korral.
- c) tuleb märkida selliste söödalisandite nimetus ja kogus, mille sisaldus on märgistusel esile toodud (sõnades, pildina, graafiliselt).
- d) tuleb ostja taotluse korral märgistamise eest vastutajal avaldada ka nimetamata söödalisandite nimetused, identifitseerimisnumbri ja funktsionaalrühma (va lõhna- ja maitseainete kohta).
- e) selliste söödalisandite puhul, mis kuuluvad funktsionaalrühma „vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained“ ja on kohustuslikud märgistusele märkida, võib pealkirja „Lisatud söödalisandid“ all märgitud lisatud koguse asemel märkida „Analüütilised koostisosad“ all kogu säilivusaja jooksul tagatud üldkogusega.
- f) nimetamata söödalisandid võib märkida vabatahtlikult kas nii nagu kohustuslikudki või ainult osaliselt nii nagu kohustuslikudki kuid vähemalt nende nimetusega (lõhna- või maitseainete ühendite puhul nende funktsionaalrühmaga). Kui vabatahtlikult märgitakse organoleptiline või toitaineline söödalisand, siis tuleb märkida ka vastavalt vajadusele kas selle lisatud kogus „söödalisandid“ all või üldkogus „analüütilised koostisosad“ all.
- g) kui söödalisand kuulub rohkem kui ühte funktsionaalsesse rühma, märgitakse kõnealuse söödamaterjali põhifunktsioonile vastav funktsionaalrühm või kategooria.
- h) järgmiste funktsionaalrühmade nimetused võib asendada vastavate lühenditega:

Funktsionaalrühm	Nimetus ja kirjeldus	Lühend
1h	Radionukliididega saastumist tõkestavad ained: ained, mis pärsivad radionukliidide imendumist või soodustavad nende eritumist	Radionukliide tõkestavad ained

<i>1m</i>	<i>Sööda saastumist mükotoksiinidega vähendavad ained: ained, mis pärsvivad või vähendavad mükotoksiinide imendumist, soodustavad nende eritumist või muudavad nende toimemehhanismi</i>	<i>Mükotoksiine vähendavad ained</i>
<i>1n</i>	<i>Hügieeni parandavad ained: ained või, kui see on asjakohane, mikroorganismid, mis parandavad sööda hügieeniomadusi, vähendades spetsiifilist mikrooloogilist saastumist</i>	<i>Hügieeni parandavad ained</i>
<i>2b</i>	<i>Lõhna- ja maitseainete ühendid: ained, mille lisamine söödale parandab sööda lõhna ja maitset</i>	<i>Lõhna- ja maitseained</i>
<i>3a</i>	<i>Vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained</i>	<i>Vitamiinid</i>
<i>3b</i>	<i>Mikroelementide ühendid</i>	<i>Mikroelementid</i>
<i>3c</i>	<i>Aminohapped, nende soolad ja analoogid</i>	<i>Aminohapped</i>
<i>3d</i>	<i>Uurea ja selle derivaadid</i>	<i>Uurea</i>
<i>4c</i>	<i>Soodsa keskkonnamõjuga ained</i>	<i>Keskkonda parandavad ained</i>

NB! Kuni 2019 aasta lõpuni kehtivad muude kui toiduloomade puhul ka vanad nõuded:

- Kui

- söödalisandile on kehtestatud suurim lubatud sisaldus mis tahes liikide jaoks;
- söödalisandid kuuluvad kategooriatesse „zootehnilised“ ja „koktsidiostaatikumid ja histomonostaatikumid“;
- söödalisandid kuuluvad funktsionaalrühma „karbamiidid ja selle derivaadid“;

siis märgitakse:

- + söödalisandi nimetus ja/või identifitseerimisnumber
- + lisatud kogus
- + funktsionaalrühma nimetus või kategooria

Lisaks

i) erandina tuleb funktsionaalrühmadesse „säilitusained“, „antioksidandid“ ja „värvained“ kuuluvate söödalisandite puhul märkida üksnes funktsionaalrühm, st nimetust ja lisatud kogust pole vaja avaldada. Samas kui ostja soovib seda teavet, siis tuleb talle see avaldada.

ii) tuleb märkida selliste söödalisandite nimetus ja lisatud kogus, mille sisaldus on märgistusel esile toodud (sõnades, pildina, graafiliselt).

iii) tuleb ostja taotluse korral märgistamise eest vastutajal avaldada ka nimetamata söödalisandite nimetused, identifitseerimisnumbri ja funktsionaalrühma.

iv) nimetamata söödalisandid võib märkida vabatahtlikult kas nii nagu kohustuslikudki või ainult osaliselt nii nagu kohustuslikudki. Kui vabatahtlikult märgitakse organoleptiline või toitaineline söödalisand, siis peab märkima ka selle lisatud koguse.

v) kui söödalisand kuulub rohkem kui ühte funktsionaalrühma, märgitakse kõnealuse söödamaterjali põhifunktsioonile vastav funktsionaalrühm või kategooria.

vi) Märgistamise eest vastutaja peab VTale avaldama kogu teabe tema poolt turuleviidava söödamaterjali koostise või märgitud omaduste kohta, mis võimaldab kontrollida märgistusel esitatut täpsust ja mis sisaldab täielikku teavet ka kõikide kasutatud söödalisandite kohta.

Lisaks veel:

a) kui söödamaterjalis sisalduvad söödalisandid pole lubatud kõikidele loomaliikidele või on lubatud piirnormidega, tuleb märkida ka loomaliigid või kategooriad, kellele söödamaterjal mõeldud on.

b) kui söödalisandite sisaldus söödamaterjalis ületab täissöödale kehtestatud piirnormi, märgitakse — loomale päevas lubatud maksimaalne söödamaterjali kogus g, kg või mahuühikutes, või — lubatud maksimaalne kogus päevaratsiooni protsendina, või — lubatud maksimaalne söödamaterjali kogus täissööda kilogrammi kohta või söödamaterjali protsent täissöödas, et söödalisandite maksimaalsed päevased normid ei saaks ületatud.

c) kõikide söödalisandite, va tehnoloogiliste lisandite, minimaalne säilivusaeg.

Söödalisandite minimaalne säilivusaeg võib olla toodud väljaspool märgistust, kui märgistusel on viidatud, kust selle leiab.

5. Märgistamise eest vastutaja nimi või ärinimi ja aadress.

Kui märgistamise eest vastutab tootja, siis tulevad siia tema andmed. Kui märgistamise eest vastutab vahendaja, siis tulevad siia tema andmed. Aadressiks võib olla nii ettevõtte tegevuskoha füüsiline aadress kui ka veebilehe aadress.

Kui märgistamise eest vastutaja on tunnustatud EÜ nr 183/2005 alusel, siis tuleb märkida see number. Kui märgistamise eest vastutaja on tunnustatud loomsete kõrvalsaaduste määruse alusel (EÜ nr 1774/2002 või EÜ nr 1069/2009), siis tuleb märkida see number. Kui märgistusandmete eest vastutajal on mõlemad numbrid olemas, tuleb märkida määruse 183/2005 alusel saadud tunnustamise number.

Märgistamise eest vastutava isiku ettevõtte tunnustamise number võib olla toodud väljaspool märgistust, kui märgistusel on viidatud, kust selle leiab.

6. Partii number

Partii number võib olla toodud väljaspool märgistust, kui märgistusel on viidatud, kust selle leiab.

7. Netokogus

Netokogus võib olla toodud väljaspool märgistust, kui märgistusel on viidatud, kust selle leiab.

Muu info, erandid

Söödamaterjali märgistusel ei pea olema

- + märgistamise eest vastutava isiku ettevõttele EÜ nr 183/2005 või EÜ nr 1774/2002 (1069/2009) alusel antud tunnustamise numbrit,
- + partii numbrit,
- + netokogust,
- + niiskusesisaldust ja
- + analüütilisi näitajaid

kui ostja on enne igat tehingut kirjalikult teada andnud (või on tehtud vastavasisuline leping), et seda teavet pole vaja.

Söödamaterjalide kohta, mis ei sisalda söödalisandeid (va säilitusained ja silokonservandid ehk neid sisaldavate söödamaterjalide müümisel ka ei pea see info ostjani jõudma) **ja mida esmatootjad müüvad esmatootjatele (EÜ nr 183/2005 mõistes lisa 1-d) kasutamiseks nende ettevõttes, ei pea järgmised andmed ostjani jõudma:**

- + märgistamise eest vastutava isiku ettevõttele EÜ nr 183/2005 või EÜ nr 1774/2002 (1069/2009) alusel antud tunnustamise number,
- + partii number,
- + netokogus,
- + niiskusesisaldus ja
- + analüütilised näitajad.

Näiteks kuulub siia alla selline juhtum, kui üks lisa 1 müüb teravilja teisele lisa 1-le ja see teine lisa 1 kasutab selle teravilja ära oma ettevõttes loomade söötmiseks ehk ei turusta teravilja edasi.

Kui müüakse lõppkasutajale lahtiselt söödamaterjali, mille kogus ei ületa 20 kg, võib kohustuslikud märgistusandmed (art 15 ja 16) esitada müügikohas teate abil. Kindlasti peab andma lõppkasutajale edasi arve peal või koos arvega eraldi märgistuslehena järgmise teabe:

- + sõna „söödamaterjal“
- + söödamaterjali nimetus

Kui kasutatakse kataloogis toodud söödamaterjali nimetust, siis peab ka selle nimetuse taga toodud kirjeldus vastama kataloogi omale. Kui ei kasutata kataloogis toodud nimetust, siis ei tohi ka söödamaterjali kirjeldus vastata kataloogis toodud kirjeldusele.

- + analüütilised näitajad

Kui ei kasutata kataloogi, siis tuleb määruse V lisast vaadata söödamaterjali kategooriate järgi, milline on kohustuslikult avaldatav teave. Kui kasutatakse kataloogi, siis ei pea V lisa kasutama, siis tuleb märkida kataloogi veerus nr 4 toodud teave.

Näide 1

Rapsiseemnekook, kirjeldus vastab söödamerjalide kataloogis toodule. Niiskusesisaldus alla 14%, st ei pea märkima.

Rapsiseemnekook
Söödamaterjal

Analüütilised koostisosad:
Toorproteiin xx%
Toorrasv xx%
Toorkiud xx%

Partii nr xxxxxxxx
Netokogus xx kg

AS Maasude Jaoks
Metsa tee 14, 12345 Viljandi

Näide 2

Söödamaterjalile on lisatud säilitusainet. Söödalisandi loas on toodud miinimumsisaldus muudele teraviljadele kui maisiteradele niiskusesisaldusega $\geq 15\%$: 3000 mg/kg. Maksimumsisaldus kõikides teraviljades: 22000 mg/kg; max toimeaine kogus täissöödas (mille niiskusesisaldus on 12%) 10000 mg/kg. Kuna söödalisandile on kehtestatud maksimumsisaldus sigade, kodulindude, veiste, lammaste, kitsede, küülikute ja hobuste täissöödas, on vaja märkida ka loomale päevas lubatud maksimaalne söödamerjali kogus.

Oder
Söödamaterjal

Analüütilised koostisosad:
Niiskusesisaldus 16%

Söödalisandid:
Säilitusained: Naatriumbensoadi, propioonhappe ja naatriumpropionaadi valmistis (1a700) 8000 mg/kg

Söödamaterjali ei tohi kasutada rohkem kui 37% sigade, kodulindude, veiste, lammaste, kitsede, küülikute ja hobuste täissöödas.

Partii nr ja netokogust vt pakendilt.

AS Maasude Jaoks
Metsa tee 14, 12345 Viljandi

Näide 3

Kalajahu, kirjeldus vastab söödamaterjalide kataloogis toodule. Ei ole tegemist tehistingimustes kasvatatud kalast saadud kalajahuga. Kui oleks, tuleks nimetusele lisada kalaliigi nimi. Toortuha sisaldus antud näites on üle 20%, st peab märgistusel näitama. Niiskusesisaldus alla 8%, st peab samuti märgistusel deklareerima.

Kalajahule on lisatud antioksidanti butüülhüdrosütolueen E321. Märkida tuleb söödalisandi lisatud kogus.

Kalajahu Söödamaterjal

Analüütilised koostisosad:

Toorproteiin xx%

Toorrasv xx%

Toortuhk xx%

Niiskus xx%

Söödalisandid:

Antioksidandid: Butüülhüdrosütolueen (E321) xx mg

Partii nr xxxxxxxx

Netokogus xx kg

AS Maasude Jaoks
Metsa tee 14, 12345 Viljandi

Kalajahu- ei tohi kasutada mäletsejaliste söödas, va võõrutamata mäletsejaliste puhul

Näide 4

Loomsete kõrvalsaaduste puhul on söödamaterjalide kataloogis toodud söödamaterjali nimetus „loomsed kõrvalsaadused“, mille kirjeldus on väga üldine. Seega siia alla kuuluvad kõik söödamaterjalid, mis on saadud püsisoojaste maismaaloomade kogu kehast või teatavatest kehaosadest, värsked, külmutatud, kuumutatud, happega töödeldud või kuivatatud. Kataloogi kohaselt tuleb niiskusesisaldus märkida, kui see on üle 8%. Antud näites on see alla 8%, seega ei pea märkima.

Loomsed kõrvalsaadused Purustatud kondid koertele Söödamaterjal

Analüütilised koostisosad:

Toorproteiin xx%

Toorrasv xx%

Partii nr xxxxxxxx

Netokogus xx kg

AS Maasude Jaoks
Metsa tee 14, 12345 Viljandi,
tunnustamise nr xxxxxx

Näide 5

Lubjakivi puhul, söödamaterjali kirjeldus vastab kataloogis toodule (toode, mis saadakse, kui jahvatatakse selliseid kaltsiumkarbonaati (CaCO_3) sisaldavaid materjale nagu lubjakivi või sadestatakse seda välja happelistest lahustest). Lisaks kataloogi nimetusele või selle asemel (kaltsiumkarbonaat) võib märkida loodusliku materjali nimetuse (lubjakivi). Vastavalt kataloogile tuleb märgistusele kohustuslikuna märkida kaltsiumi sisaldus ja soolhappes lahustumatu tuha sisaldus, kui > 5 %. Antud näites on see üle 5% ning tuleb märkida.

Lubjakivi Söödamaterjal

Analüütilised koostisosad:
Kaltsium xx%
Soolhappes lahustumatu tuhk xx%

Partii nr xxxxxxxxx
Netokogus xx kg

AS Maasude Jaoks
Metsa tee 14, 12345 Viljandi,